
**TR DİZİN VERİ TABANINDA 2002-2022 YILLARI ARASINDA YAYIMLANAN KORO KONULU
MAKALELERİN BİBLİYOGRAFİK ANALİZİ****Bibliographic Analysis of Articles on Chorus Published in TR Index Database Between 2002-2023****Ersin TURHAL *****Ebru UÇAR ****

ÖZ

İnsan yaşamına renk katan müziği yaşamanın en güzel yollarından biri, birlikte müzik yapmaktır. Birlikte şarkı söylemek için oluşturulan topluluklar koro olarak adlandırılmaktadır. Türkiye’de müzik alanında yapılmış olan akademik çalışmalar içerisinde koro konusunu inceleyen birçok çalışma yer almaktadır. Bu çalışmaların bazıları farklı türlerde oluşturulmuş koroları, şeflik konularını, entonasyon gibi müzikaliteyi etkileyen özellikleri vb. gibi birçok konuyu çalışmıştır.

Bu çalışma, TR Dizin veri tabanında *koro* konu başlığı altında 2002-2022 yılları arasında yayımlanmış olan makalelerin çeşitli (yayın yılı, dergi, yöntem, örneklem grubu, atıf sayısı, konu) alt problemlerle birlikte sunulması ve bu yolla koro alanında yapılması planlanan bilimsel araştırmalara katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamında TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında *koro* konusunu içeren makaleler taranmış, (n=18) makaleler bibliyografik analizlerle çalışılmış, sonuçlar içerik analizi, yüzde-frekans dağılımları gibi betimsel tablolar ile sunulmuştur.

Çalışmanın sonuçlarında makalelerin 2006 ve 2022 yılları arasında yayımlandığı, en fazla çalışmanın ise 2018 yılında (n=4) yapıldığı, çalışmaların daha çok üniversite dergilerinde yayımlandığı, yapılan çalışmalarda kaynakça sayısının ortalama ($\bar{x}= 16,56$) olduğu, konu dağılımlarında eğitim, kültürel ve çocuk temalarının daha fazla işlendiği, en fazla koro anahtar kelimesinin kullanıldığı, yöntem olarak sıklıkla durum çalışması yönteminin tercih edildiği ve örneklem dağılımında en çok 223 koro şefi ve 110 müzik öğretmeni adayı ile çalışılmış olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik eğitimi, Koro, İnsan sesi, Bibliyografik analiz.

ABSTRACT

Making music together is one of the best methods to experience music that enriches human life. Choirs are groups created to perform together. Among the academic studies done in the field of music in Turkey, there are numerous studies on the choir. These studies analyze a variety of topics, including intonation, conducting, and choirs composed of members from various musical styles. This study was created to contribute to the scientific research that is planned to be done in the field of choir and aims to present the articles published between 2002 and 2022 with the title *choirs* in the TR Index database with various sub-problems (publication year, journal, method, sample group, number of citations, subject).

Within the scope of the study, articles containing the *choir* topic between 2002-2022 were scanned in the TR Index database, (n=18) articles were studied with bibliographic analysis, and the results were presented with descriptive tables such as content analysis and percentage-frequency distributions. According to the study’s findings, the articles were released between 2006 and 2022, with most of the studies conducted in 2018 (n=4). The studies were mostly published in university journals, with an average of ($\bar{x}=16,56$) references per study. It was seen that children's themes were handled more extensively. Furthermore, it was observed that the choral phrases were most frequently used, the case study approach was commonly chosen as the approach, in addition, the sample distribution was mostly studied with 223 choir conductors and 110 music teacher candidates.

Keywords: Music, Music education, Chorus, Human voice, Bibliographic analysis.

Araştırma Makalesi/Research Article Geliş Tarihi/Received Date: 05.04.2023 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 24.08.2023

* Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ersinturhal@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3140-592X

** **Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Öğretmen, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Buluklu Ortaokulu, ebru_ucar@hotmail.com.tr, ORCID: 0009-0008-7123-4492

EXTENDED ABSTRACT

Singing, one of the most powerful forms of expression, shows the joy of creating music with others when multiple voices are involved. In terms of experiencing the same feelings simultaneously, singing with others has a unified effect. Choirs are groups of individuals who sing together. The choir establishes a community in which they begin the process of education and acculturation as they express this sharing. The purpose of this research was to compile and analyze the articles published in the TR Index database that dealt with the topic of *chorus*. The fact that the TR Index database is a reliable and popular database was the most important reason in selecting it for the study.

The distribution of these basic features, including year of publication, author's name, focus of the topic, journal's name, model/pattern, number of references, sample group, and keywords, is the research's main content. In this regard, a content analysis of the research-related data was conducted and interpreted. Subjects covered in this study include voice, human voice, music and music education, choir and human, choir types, and the historical evolution of choral music.

Problem Status

As can be seen, the literature on music education investigates a wide range of problems. The chorus-related works, which are the most popular group musical activities, also play a significant role in this overall discussion. It has been noted that both master's theses and doctoral dissertations, book chapters, and article studies frequently discuss under this topic. It is evident that the results of different analysis methods and bibliometric analysis studies that offer a comprehensive understanding of the articles published in the trustworthy TR Index database, which indexes the publications in Turkey, are insufficient. Therefore, the purpose of this study was to disclose a bibliographic analysis of papers written in the field of chorus and published in the TR Index database between 2002 and 2022.

Problem Statement

"How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database?" is defined as the research's main unresolved issue.

The followings are the study's sub-problems: The problem sentence of the research is defined as "How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database?"

The sub-problems of the study are as follows:

1. How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database?
2. How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database according to the number of bibliographies?
3. How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database according to their patterns?

4. What is the focus of the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database?

5. What is the sample group for the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database?

6. How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database according to their keywords?

7. How is the bibliographic analysis of the articles written in the field of choirs published between 2002-2022 in the TR Index database compared to the journals in which they were published?

The Purpose of the Research

The aim of this research is to reveal the articles written in the field of choirs and published in the TR Index database between 2002-2022 by using the bibliographic analysis technique. It is expected to serve as a resource for future choir research and to guide the researchers.

The Importance of the Research

This study is significant due to the fact that it provides for a bibliographical analysis of articles about the 'choirs' published in the TR Index database using the predetermined criteria. The most significant factor in the selection of the mentioned database is that it is one of the most commonly used databases, the reliability of which has been established in the scientific literature. Most significantly, it is believed that this knowledge gathered will be useful to researchers who want to obtain information and data about the 'chorus'.

In this research, the articles published on the TR Index database were examined with the aim of determining the literature studies on choirs within the scope of the literature in the field of music with the bibliographic analysis method. More than that; The research universe consists of studies scanned with the keyword "choirs" from articles published in the TR Index database between 2002 and 2022.

The sample comprises of 18 articles that we were able to obtain by searching for the keyword *chorus* in the articles published in the TR Index database between 2002 and 2022. The table below contains details about the study's sample group.

Müzik, insan yaşamının akışı içerisinde bir araya gelen uyumlu seslerle onun duygusal yansımalarını, içsel hikâyelerini anlamlandıran ve bunun dışarı yansımaları sağlayan bir aynadır. İnsanlar varoluşunun en eski tarihinden bugüne, dini ayinlerinden kutlamalarına, yas törenlerinden savaş alanlarına kadar müziği birçok farklı şekilde hayatlarına dâhil etmişlerdir. Bu durum müziğin yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeğini göstermektedir.

Etkili ifade biçimlerinden biri olan şarkı söyleme eylemi birden fazla sesle birleştiğinde birlikte müzik üretme hazzını ortaya çıkarır. İnsanların birlikte şarkı söylemeleri aynı anda aynı duyguları paylaşmaları açısından birleştirici etkiler sağlamaktadır. “Sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını açısından dengeli, istenen modele uygun olarak tek veya çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme-yorumlama hedefiyle oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkı sağlayan ses topluluklarına koro denmektedir” (Çevik, 1999: 47). Koro bu paylaşımı ifade ederken aynı zamanda da eğitim ve kültürlenme süreci içine girdikleri bir topluluğu da tanımlamaktadır. Bu işitsel topluluk ürettiği seslerle birlikte bireyleri etkisi altına alır.

“Ses, fiziksel bir olaydır. Sesin oluşabilmesi için bu etkiyi yaratan bir kaynak, uyarıcı etkinin kulağa ulaşmasını sağlayan ortam ve ayrıca bu etkiyi belirleyecek kulak ve beynin bulunması gerekir” (Çevik, 1999: 13). Ses, titreşen moleküllerin ortam moleküllerini harekete geçirerek yayılması sonucu iletilir. Ahenk ve renk özellikleriyle birlikte gürültü kaynağı olmaktan çıkarak müzikal bir varlığa dönüşür. İnsanlık bütün bir tarihsel süreç ve yaşamsal gelişimi boyunca, ifade aracı olarak sesi kullanmış ve bu ifade şekline müzik adını vermiştir (Say, 2005: 476). Müzik tarihini içeren birçok kaynakta insan gırtlığından çıkan sesin en güzel ses olduğu belirtilmiştir. Sezikli (2007) melodilerin en mükemmel şeklinin insan gırtlığından çıktığını belirtmiş, insan gırtlığı için en mükemmel müzik aleti açıklamasında bulunmuştur.

Titreşim biçimleri sesleri düzenli sesler ve düzensiz sesler olmak üzere iki gruba ayırmamıza neden olur. Gürültü olarak adlandırılan düzensiz seslerde bir uyum yokken, düzenli titreşimlerin meydana getirdiği sesler ise belli bir uyum içindedir ve süreli bir şekilde tekrar eder. İnsan sesi; sosyal alandaki doğrudan iletişim ve haberleşmenin en önemli aracı olması dışında şarkıların üretildiği ve yorumlandığı en temel kaynaktır ve bu kaynak eğitilebilir özelliكتedir. Doğuştan güzel ses rengi ve o sesi kullanabilme kabiliyeti olan insanlar eğitimle sesi daha geniş aralıklarla, daha temiz ve sağlıklı bir şekilde kullanabilirken, doğuştan doğru ses üretme kabiliyeti olmayan insanlar da ses eğitimi ile müzik üretebilir hale gelebilir. Bu sürecin en başında sesin meydana gelmesindeki bütün evrelerin işleyişi hakkında bilgi sahibi olunmalıdır. Böylece sağlıklı bir ses eğitimi ve gelişimi için en gerekli husus yerine getirilmiş olur. Ekici (2008), insan sesinin oluşumunda rol oynayan dört fiziksel süreci sırayla, “solunum (nefes), vibratör sistem, rezonatör sistem ve artikülâtör elemanlar” şeklinde açıklamıştır.

Vücudun ses üretimi sırasında doğru, rahat ve postüre uygun bir duruş ile kendini dengeli bir biçimde taşıması, solunum sistemi ve ses üretim sistemlerinde bulunan kasların doğru koordinasyonu için gereklidir (Kazancıoğlu, 2008: 23). Bu bilgilerden yola çıkarak sesi kullanma aşamasından önce ilk bilgi ve beceri sahibi olunması gereken konunun postür (duruş) ve önemi olduğu söylenmektedir.

Ses çıkarmadan önceki adım nefes alma eylemidir. Kuvvetli ve sağlıklı bir ses çıkarmak için güçlü bir nefes almak gerekir. Ses üretmek için takip edilmesi gereken üç bölüm vardır ve bu üç bölüm solunum sistemi, rezonatör ve titreşim kısımlarından oluşur (Çevik, 2013: 22). Nefesin, dolayısı ile de sesin güç kaynağı akciğerlerdir. Ses titreşimlerden oluşur ve titreşimi diğer adıyla vibrasyonu sağlayan organımız gırtlaktır (larenks). Ses kalitesinin ve karakteristiklerinin ortaya çıkarılmasını sağlayan rezonatör bölgelerimiz ise boğaz, burun, ağız ve sinüs

boşluklarımızdır. Üretilecek olan sesin gücü, parlaklığı ve kullanılabilme süresi aldığımız nefesin doğruluğu ve kuvvetiyle doğru orantılıdır (Önder, 2013). Şarkı söylerken alınması gereken nefes diyafram nefesidir. Shakespeare (1898: 15), şarkı söylerken alınan diyafram nefesinin müzikal ses üretme sürecini büyük ölçüde etkilediğini belirtmiştir.

Solunum üç aşamada gerçekleşmektedir. Bu aşamalar göğüs solunumu, omuz solunumu, diyaframa dayalı solunum olarak isimlendirilir (Çevik, 1999: 70). Diyaframa dayalı solunum şarkı söylerken kullanılması gereken solunum şeklidir. Çünkü ancak diyaframa dayalı solunumda akciğerler yeteri kadar genişler ve diyafram kasları daha fazla çalışır. Böylece güzel şarkı söylemek ve uyumlu bir müzik ortaya çıkarmak sağlanabilmektedir.

Müzik kelimesinin kökeninin *musike techne*'den geldiği ve Yunanca anlamının; *meleklerin sanatı* olduğu bilinmektedir (Say, 2001). Müzik, insanın gözle görülemeyen duygu dünyasını doğrudan ya da dolaylı olarak aktaran en güçlü anlatım araçlarından biridir. İnsanların ve toplumların yaşamının içinde kendini gösteren içsel bazı duyguları, düşünceleri, görüşleri, istekleri sözcüklerin anlatabildiğinin de ötesinde ifade eden müzik; eğitici, öğretici, yaratıcı, paylaşımcı vb. öğelerin bireyler tarafından hissedilmesini sağlayan, oldukça geniş bir etkileme özelliğine sahip olan, belirgince sanat olma özelliği taşıyan bir çalışma ve eğitim alanıdır (Uslu, 2009).

İnsanoğlunun ritim ve sesle başlayan hayat yolculuğunun tamamında müzik vardır ve toplumun kültürünü, yaşantısını, yaşanan olayları kısaca toplumun yapısını oluşturan her bir unsuru olduğu haliyle yansıtmaya görevi görür. Bu da demektir ki toplumsal yaşamdaki bütün değişim ve hareketlenmeler, müzikte de kendini gösterir. Toplumların müzik kültürleri müzik eğitimi yaklaşımlarına yön vermektedir. Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla bir amaç doğrultusunda belirli müziksel davranışlar kazandırma veya bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak hedeflenmiş müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir (Uçan, 2005: 30).

Macar müzik eğitimcisi Kodaly müziğin ve müzik eğitiminin insanın ruhsal olarak daha sağlıklı ve daha mutlu bir birey olması açısından ne kadar önemli ve gerekli olduğunu; önceden çocuğun müzik eğitiminin doğumundan dokuz ay önce başlaması gerektiğini düşünürken, daha sonra fikir değiştirip çocukların müzik eğitiminin annenin doğumundan dokuz ay önce başlaması gerektiğini anlatan sözleriyle belirtmiştir. Kodaly, eğitimin mümkün olan en erken yaşta başlaması gerektiğine inanmış, oluşturduğu yöntem ile çocuğun doğal gelişimine odaklanan bir felsefe benimsemiş, okul öncesi dönemiyle birlikte başlayan bu süreci önemsemiş ve devamında da müzikal açıdan *okuryazar* yetişkinlere ulaşmayı hedeflemiştir.

Ülkemizde müzik eğitimi üçe ayrılmaktadır. Bunlar genel müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi ve özengen müzik eğitimi tanımlarıyla açıklanmaktadır (Uçan, 1993). Bu yaklaşım müzik eğitimi, genel müzik eğitimi ile okullarda yürütülen ve herkese sunulan temel eğitimden, amatör (özengen) müzik eğitimi ile kişilerin destekleyici şekilde kendi istekleriyle çeşitli kurslar ve özel dersler yoluyla aldığı müzik eğitimi, profesyonel (mesleki) müzik eğitiminde ise bu alanı meslek olarak seçmiş kişilere sağlanan geniş kapsamlı bir müzik eğitimi planlanmaktadır.

Bireyin kendisini sağlıklı ve doğrudan ifade edebilmesi için ses önemli bir iletişim aracıdır. Bununla birlikte insan sesi için sahip olduğu ve yaşamı boyunca bedeninde taşıdığı ve bulunduğu her yerde hazır bir şekilde bulundurabildiği ilk enstrümanı olduğu da söylenebilir.

İnsan sesinin her ortamda, her durumda ve her biçimde rahatlıkla kullanılabilmeye hazır olma özelliği diğer müzik üretme şekillerine göre daha kullanılabilir bir müzik oluşumu sağlamıştır. Bu durum da insanların birlikte ses üretmesini, sesi ve sesle ürettikleri duyguları paylaşması sürecini kolaylaştırmıştır. İnsanların benzer

duygularla, belli seslerden oluşan müzik cümlelerini hep birlikte söylemeleri durumu koro yapılanmasının temelini oluşturmuştur. *Koro* sözcüğü, Yunanca (*khoreia-horus*), Latince (*choera*) sözcüklerinden türemiştir ve önceleri el ele tutuşup şarkı söyleyen topluluk anlamında kullanılmıştır. Şimdiki anlamıyla koro, şarkı söyleyen topluluklara verilen addır (Egüz, 1981: 11). “Koro halinde” deyimini de hep birlikte, bir arada yapılan anlamına gelmektedir (Doğanay, 2008).

Say’a göre (2002) *koro*, bir partide, birden fazla şarkıcıyla ünison olarak veya ayrı partilerde şarkı söyleyen topluluktur. Koro için şarkı dilini kullanarak insana ve topluma en hızlı şekilde ulaşan, etki eden eğitim modeli olduğu da söylenebilmektedir. Bu doğrultuda baktığımızda koro ile insanın ve toplumun eğitilebilir ve geliştirilebilir olduğunu söylemek mümkündür. Korolar müzik sevgisini ve müzik kültürünü içinde bulunduğu ulusun ana diline en uygun düşen söyleme şeklinin doğmasını, gelişmesini ve gelenekselleşmesi sağlar (Sarıçiftçi, 2001).

Korolar farklı ölçütlere göre belirli başlıklar altında sınıflandırılır. Bu sınıflandırmalar cinsiyet, yaş, sayı, seslendirilen eserlerin türü gibi kriterle belirlenir. Çevik (1999:14) bu gruplaşmayı “korolar kuruluş amaçlarına, sayısal yapılarına, yaş gruplarına, icra ettikleri müzik türlerine ve kadrolarına göre de sınıflandırılabilir” şeklinde açıklamıştır. Koro yalnız kadın veya yalnız erkek seslerinden oluşabilmesinin yanında, bu seslerin bir araya gelmesiyle de oluşabilir.

Problem Durumu

Toplu müzik yapma etkinliklerinden en çok tercih edilen koro konusunu işleyen akademik çalışmalar müzik araştırmaları içerisinde önemli bir yer oluşturmaktadır. Gerek yüksek lisans ve doktora tezleri, gerekse kitap bölümleri ve makale çalışmalarında bu konunun sıklıkla işlendiği gözlemlenmektedir. Türkiye’de yayımlanmış makaleleri indeksleyen güvenilir bir veri tabanı olan TR Dizin veri tabanı farklı konularda birçok makale sunmaktadır. Yayımlanmış olan makalelerin incelenmesini ve çeşitli analiz yöntemleriyle sonuçlarının bütünsel bir anlayış ile sunulmasını sağlayan bibliyometrik analiz çalışmalarının araştırmacı ve okuyucular için derli toplu bir sunum sağladığı görülmektedir. Fakat yapılan taramada TR Dizin veri tabanında *koro* konusunu inceleyen bibliyometrik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışma ile *koro* alanında yazılmış makalelerin TR Dizin veri tabanında yayımlanan kısmını bir araya getirip incelemek düşüncesinden de yola çıkılarak TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan *koro* alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizini ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırılan ve üzerine çalışılan bu makalelerin; yayın yılı, yazar ismi, konu odağı, dergi adı, model/deseni, kaynakça sayısı, örneklem grubu ve anahtar kelimeleri gibi değişkenlere yönelik temel özelliklerinin nasıl dağılım gösterdiği konusu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan *koro* alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi nasıldır?” şeklinde tanımlanmıştır.

Çalışmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

Alt Problemler:

1. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi yıllara göre nasıldır?
2. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi kaynakça sayısına göre nasıldır?
3. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi desenlerine göre nasıldır?
4. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi konu odağı nasıldır?
5. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi örneklem grubu nasıldır?
6. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi anahtar kelimelerine göre nasıldır?
7. TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanan koro alanında yazılmış makalelerin bibliyografik analizi yayımlandığı dergilere göre nasıldır?

Bu araştırma, 2002-2022 yılları arasında koro alanında yazılmış ve TR Dizin veri tabanında yayımlanmış makaleleri bibliyografik analiz yöntemiyle inceleyerek ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışma sonuçlarının koro alanıyla ilgili yapılacak olan araştırmalar için kaynak oluşturması ve konuya ilgi duyan araştırmacılara fikir sunması beklenmektedir. Bu nedenle araştırma TR Dizin veri tabanında yayımlanmış *koro* ile ilgili makalelerin belirlenen kriterlere göre bibliyografik olarak incelenmesine olanak sağlaması açısından önemlidir. Bahsi geçen veri tabanının seçilmesindeki en büyük etken bilimsel literatürde güvenilirliği kabul görmüş ve çok sık kullanılan veri tabanlarından biri olmasıdır. Bir araya toplanmış olan bu bilgilerin *koro* ile ilgili bilgi edinmek ve veri elde etmek isteyen araştırmacılara yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın konu yöneliminde daha önce müzik bağlamında farklı konularda yapılmış bibliyometrik çalışmalar incelenmiş bu çalışmaların bazılarında araştırma yöntemi oluşturulurken yararlanılmıştır. Müzik alanında yer alan benzer çalışmaların bazıları, müzik beğenisi (Akçay ve Erden, 2020), piyano (Gürler, 2020; Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; Toptaş, 2013), yaylı çalgılar (Arıca, 2017; Demirbatır, 2001; Sonsel, 2018; Tebiş ve Okay, 2013), telli çalgılar (Atilla ve Akyürek, 2020; Gerekten, 2020, Önal, 2018; Şengün ve Gerekten, 2023) ve müzik ile ilgili diğer konular (Apaydınlı, 2014; Belge, 2021; Li, Weng ve Wang, 2021; Geboloğlu, 2020; Karkın, 2011; Köşreli, 2020; Onur, Önder ve Kaleli, 2021; Soycan, 2021; Toptaş ve Güler, 2022; Turhal ve Varış, 2022) olarak ilgili literatürde yer almaktadır. Bu çalışmalar çeşitli değişkenler ve yöntemleri açısından incelenmiştir.

YÖNTEM**Araştırmanın Modeli**

Bu araştırmada müzik alanlarında literatür kapsamındaki koro konulu alanyazın çalışmalarını bibliyografik analiz yöntemi ile belirlemek amacıyla TR Dizin veri tabanı üzerinde yayımlanan makaleler incelenmiştir. Bibliyometrik analiz; bilimsel yayınların bir düzen içinde gösterilerek akademik literatürdeki iletişimi

hızlandırmak, çeşitli analiz yöntemleriyle istatistikler kullanılarak yayınların yanı sıra kaynakçaların da bulunduğu, sınıflandırıldığı ve farklı niteliklerinin değerlendirildiği bir teknik olmaktadır (Al ve Coştur, 2007). Araştırmada koro konusunda yayımlanmış makalelerin konu, yazar, atıf yapılan kaynaklar, yayın bilgisi gibi belli başlı özellikleri niceliksel olarak analiz edilmiştir (Al ve Tonta, 2004). Konu kapsamında doküman analizi tekniği ile veri toplanmıştır. Wach'ın (2013) tanımıyla doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini dikkatli ve sistematik olarak analiz edebilmek için tercih edilen bir nitel araştırma yöntemidir. Nitel araştırmada genel olarak kullanılan diğer yöntemlerde de olduğu gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu ile ilgili bir anlayış geliştirmek, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve bilgilerin yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin ve Strauss, 2008). Bu nedenlerle, koro konulu makalelerin analiz edilmesinde bibliyografik analiz deseni tercih edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2002-2022 yılları arasında TR Dizin veri tabanı üzerinde yayımlanan makalelerden *koro* anahtar kelimesi ile taranan çalışmalar oluşturmaktadır. Örneklemine ise 2002-2022 yılları arasında TR Dizin veri tabanı üzerinde yayımlanan makalelerden *koro* anahtar kelimesi ile taranan çalışmalardan ulaşabildiğimiz 18 makale oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem grubuna ait tanımlayıcı bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makaleler

İsim	Tarih	Makale
Nalan YİĞİT, Oğuz KARAKAYA	2006	Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi
Nalan YİĞİT	2006	Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkisi
Günay AKGÜN	2006	Korolarda Entonasyon
İvan ÇELAK	2011	Şan ve Koro Eğitimi Programlarında Kullanılan Solfej Metotları ve Repertuarındaki Tartımlar Konusunda Bir Saptama ve Model Önerisi
Mehmet ÖCAL	2013	Türk Halk Müziğimizde Toplu Çalma Söyleme Geleneği
M.Yiğit ERSOYDAN, Sibel KARAKELLE	2014	Türkiye'deki Koro Şeflerinin Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik
Bülent HALVAŞI	2017	Koro Eğitiminde Dil Varyasyonları ve Yöresel Dilin Etkileri
İlhan ÖZGÜL	2017	Müzik Öğretmenliği Programı Koro-1 Dersi Öğrencilerinin Ölçü Türlerine İlişkin Giriş Düzeyleri
Fatih COŞKUN	2017	İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarına Katılma Dinamikleri ve İnsan İlişkileri
İlknur ÖZAL GÖNCÜ, S. Senem AZMİOĞLU	2018	Türkiye'deki Koro Şenlik/Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi
E.Funda TÜRKMEN, İlknur ÖZAL GÖNCÜ	2018	Amatör Çocuk Korosu Üyelerinin Kodaly Yönteminin Koro Çalışmalarında Kullanımına İlişkin Görüşler
Fatih COŞKUN	2018	İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarının İnsan Yaşamındaki Yeri
Tuğçe KAYNAK	2018	Çoksesli Koro Eğitiminin Çocukların Sosyal Gelişimlerine Olan Etkileri Hakkında Ebeveyn Görüşleri
Sonat COŞKUNER	2019	Koro Eğitimi ve Performansında Soundpainting Yaklaşımı
Hasan AÇILMIŞ	2021	Mimari ve Plastik Sanat Akımlarının Gotik ve Rönesans Dönem Koro Müziğine Yansımaları
Zeynep YADİGAROĞLU	2021	Covid-19 Pandemi Sürecinde Video Tabanlı Öz-Düzenlemeli Koro Yönetimi Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri
Tuğcan ÖĞRETEN, Sema SEVİNÇ ÇETİN, V.Bahar ÖNDER	2021	Amatör Koro Çalıştıran Müzik Öğretmenlerinin Kullandığı Öğretim Yöntemleri (Hatay İli Örneği)
Nilay ÖZAYDIN	2022	Müzik Öğretmen Adaylarının 'Koro' Kavramına Yönelik Bilişsel Yapıları

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanma sürecinde TR Dizin veri tabanında *koro* anahtar kelimesini kullanarak arama yapılırken veri tabanı kısmında fen ve sosyal seçeneklerinden sosyal bölümü seçilmiş, yıl seçeneğinde ise 2002-2022 yılları arasındaki çalışmalar işaretlenerek daraltılmıştır. Yapılan taramada (N=58) makaleye ulaşılmış bu makalelerden konu ile ilgili olmayanların hariç tutulması ile koro konusunu içeren (n=18) makale araştırmaya dahil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada bulunan veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman analizi aşamaları kapsamında araştırmanın amacına uygun bir şekilde belgelere nereden ve nasıl ulaşılacağı belirlenerek dokümanlara ulaşılmış, araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ulaşılan dokümanların orijinalliğinden emin olunmuş ve elde edilen dokümanlar araştırmacı tarafından anlaşılması böylelikle verilerin analizine başlanmıştır.

Araştırma süresi boyunca öncelikle problem belirlenmiş, beraberinde TR Dizin veri tabanından *koro* alanında yazılan makalelere ulaşılmıştır. TR Dizin veri tabanının internet sitesinde bulunan detaylı arama kısmına *koro* ve zaman aralığı tarama kısmına ise 2002-2022 yılları girilerek bu yıllar arasındaki makaleler seçilmiştir. Bu süre zarfında yazılan ve karşımıza çıkan 18 makalenin tamamı araştırma kapsamına alınmıştır. Makalelerin indirilme işlemleri 15.11.2022 tarihinde başlamış ve çalışmaların son güncel halini alması açısından 10.01.2023 tarihinde son tarama işlemi gerçekleştirilmiştir. Veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Makalelere ait bilgileri içeren verilerden frekans ve yüzde değerleri ile tablo ve grafikler oluşturulmuştur. Araştırmanın 4. problemi olan makalelerin konu dağılımları, içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi çalışmalarının genel amacı, ele alınan konu kapsamında, daha sonra yapılması planlanan akademik çalışmalara rehber olması ve konu ile ilgili genel eğilimin tespit edilmesidir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin kategorize edilerek özetlendiği sistematik, yinelenbilir bir tekniktir (Büyüköztürk vd. 2013). İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbiriyle benzerlik gösteren verileri belirli kavramlar ile belirli temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve araştırmacıların anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227). Bu nedenle analizler sürecinde temalar oluşturulmuş ve tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma ile elde edilen ve incelenen akademik çalışmalara ait bilgiler, alt problemlere ait tablolar ve tablolara ilişkin açıklamalar bir arada sunulmuştur.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanındaki makalelerin yıllara göre durumu Tablo 2’de sunulmuştur

Tablo 2. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin yıllara göre dağılımı

Yıl	f	%
2006	3	16,67
2013	1	5,56
2014	1	5,56
2017	3	16,67
2018	4	22,22
2019	1	5,56
2021	3	1,67
2022	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 2. incelendiğinde, en fazla makalenin 4 makale sayısı ile 2018 yılında yazıldığı, bu yıla en yakın verilerin ise 2006, 2017 ve 2021 yılında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca 2011, 2013, 2014, 2019 ve 2022 yıllarının en az makale yazılan yıllar olduğu saptanmıştır. 2002-2022 tarihlerini kapsayan yirmi yıllık süreçte ise yalnızca 18 makale yayımlandığı gözlemlenmiştir.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Yayımlandığı Dergilere Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanındaki makalelerin yayımlandığı dergilere göre durumu Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin yayımlandığı dergilere göre durumu

DERGİ	f	%
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	1	5,56
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	1	5,56
Art-e Sanat Dergisi	1	5,56
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi	1	5,56
EKEV Akademi Dergisi	1	5,56
EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi	2	11,11
Folklor/Edebiyat	1	5,56
Milli Eğitim	1	5,56
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	5,56
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	11,11
Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi	1	5,56
Turkish Studies Social Sciences	2	11,11
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	2	11,11
Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi	1	5,56
Toplam:	18	100

Tablo 3. incelendiğinde, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Turkish Studies Social Sciences Volume ve Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi ikişer makale ile ilk sıradadır. Bu dergilerin dışındaki dergilerde ise yalnızca birer makale yazıldığı saptanmıştır.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Kaynakça Sayısına Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanındaki makalelerin kaynakça sayısına göre durumu belirlenerek Tablo 4.'te sunulmuştur.

Tablo 4. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin kaynakça sayısına göre dağılımı

MAKALE	f	%	\bar{x}
Müzik Öğretmen Adaylarının 'Koro' Kavramına Yönelik Bilişsel Yapıları	54	18,12	
Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi	8	2,68	
Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkisi	6	2,01	
Korolarda Entonasyon	8	2,68	
Türk Halk Müziğinde Toplu Çalma ve Söyleme Geleneği	10	3,36	
Şan ve Koro Eğitimi Programlarında Kullanılan Solfej Metotları ve Repertuarındaki Ölçüler Konusunda Bir Saptama ve Model Önerisi	17	5,70	
Türkiye'deki Koro Şeflerinin Dönüştürücü ve Etkileşimli Liderlik Davranışlarının İncelenmesi	31	10,4	
Koro Eğitiminde Dil Varyasyonları ve Yöresel Dilin Etkileri	15	5,03	
Müzik Öğretmenliği Programı Koro-1 Dersi Öğrencilerinin Ölçü Türlerine İlişkin Giriş Düzeyleri	25	8,39	16,56
İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarına Katılma Dinamikleri ve İnsan İlişkileri	6	2,01	
Türkiye'deki Koro Şenlik/Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi	6	2,01	
Amatör Çocuk Korosu Üyelerinin Kodaly Yönteminin Koro Çalışmalarında Kullanımına İlişkin Görüşler	25	8,39	
İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarının İnsan Yaşamındaki Yeri	7	2,35	
Çoksesli Koro Eğitiminin Çocukların Sosyal Gelişimlerine Olan Etkileri Hakkında Ebeveyn Görüşleri	8	2,68	
Koro Eğitimi ve Performansında Soundpainting Yaklaşımı	9	3,02	
Mimari ve Plastik Sanat Akımlarının Gotik ve Rönesans Dönem Koro Müziğine Yansımaları	7	2,35	
Covid-19 Pandemi Sürecinde Video Tabanlı Öz-Düzenlemeli Koro Yönetimi Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri	32	10,34	
Amatör Koro Çalıştıran Müzik Öğretmenlerinin Kullandığı Öğretim Yöntemleri (Hatay İli Örneği)	24	8,05	
Toplam:	298	100	16,56

Tablo 4. incelendiğinde, en fazla kaynakça 54 ile “Müzik Öğretmen Adaylarının ‘koro’ Kavramına Yönelik Bilişsel Yapıları” adlı makalede olduğu saptanmıştır. Bu sayıya en yakın kaynakça sayısının ise 32 kaynakça ile “Covid-19 Pandemi Sürecinde Video Tabanlı Öz-Düzenlemeli Koro Yönetimi Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri” adlı makalesinde yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca “Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkisi”, “İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarına Katılma Dinamikleri ve İnsan İlişkileri” ve “Türkiye'deki Koro Şenlik/Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi” adlı makale ve derlemelerin de altışar kaynakça ile en az kaynakça yazan çalışmalar olduğu saptanmıştır.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Konularına Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanında yazılmış makalelerin konusuna göre dağılımına yönelik temalar oluşturulmuş, frekans değerleri ve yüzdeler durumu Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 5. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin konularına göre dağılımı

Tema	f	%
Eğitim	6	28,57%
Kültürel	5	23,8 %
Çocuk	3	14,28%
Müzikalite	2	9,52 %
Yöntem	2	9,52%
Şeflik	1	4,76%
Etki	1	4,76%
Kavramsal	1	4,76%
Toplam	21	100%

TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanmış olan koro alanında yazılmış makalelerin konularına yönelik yapılan içerik analizi sonucunda oluşturulan temalar Tablo 4.'de sunulmuştur. Bazı çalışmalarda birden çok temanın bir arada kullanıldığı için 18 çalışmada 21 temaya ulaşılmıştır. Bu temalar incelendiğinde eğitim temasının 6, kültürel temanın 5, çocuk temasının 3, müzikalite ve yöntem temalarının 2, şeflik, etki ve kavramsal temaların ise 1'er kez işlendiği görülmüştür. 2002-2022 tarihlerini kapsayan yirmi yıllık süreçte 18 makale yayımlandığı gözlemlenmiştir.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Anahtar Kelimelerine Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanındaki makalelerin anahtar kelimelerine göre dağılımı Şekil 1.'de kelime bulutu olarak sunulmuştur.

Şekil 1. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin anahtar kelimelerine göre dağılımı

Şekil 1.'de gösterilen kelime bulutunda, frekansı en yüksek olan anahtar kelimenin 8 ile *koro* olduğu görülmüştür. Bu sıralamayı frekans sayısı 4 ile *koro eğitimi* ve *müzik* kelimeleri, frekans sayısı 3 ile *müzik eğitimi*, frekans sayısı 2 ile *çocuk*, *kentleşme*, *sosyalleşme* ve *yalnızlık* kelimeleri takip ederken, diğer kelimelerin birer kez

kullanıldığı belirlenmiştir. 2002-2022 tarihlerini kapsayan yirmi yıllık süreçte ise 18 makale yayımlandığı gözlemlenmiştir.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Yöntemlerine Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro alanındaki makalelerin yöntemlerine göre dağılımına yönelik bilgiler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin yöntemlerine göre dağılımı

Yöntem	f	%
Durum çalışması	8	44,44
Derleme	5	27,78
Tekil tarama modeli	2	11,11
Karşılaştırmalı tarama yöntemi	1	5,56
Gözlem	1	5,56
Doküman incelemesi	1	5,56
Toplam:	18	100

TR Dizin veri tabanında koro ile ilgili yazılmış olan makalelerin araştırma yöntemlerinde kullanılan desenlere yönelik bilgiler Tablo 6.'da verilen temalara bakıldığında, büyük bölümünün (% 44,44) durum çalışması tekniği ile yapıldığı görülmektedir.

Koro ile İlgili Yazılmış Makalelerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

TR Dizin veri tabanında bulunan koro ile ilgili makalelerin örneklem gruplarına göre dağılımına yönelik bilgiler Tablo 7.'de verilmiştir.

Tablo 7. TR Dizin veri tabanında koro alanında yazılmış makalelerin örneklem grubuna göre dağılımı

Örneklem Grubu	f	%
Müzik öğretmen adayı	179	30,03,
Öğretim elemanı	8	1,34
Sınıf öğretmeni	30	5,03
Koro şefi	223	37,42
Şenlik ve festival koordinatörü	15	2,52
Koro üyesi	86	14,43
Veli	55	9,23
Toplam	596	100

Tablo 7.'deki verilere bakıldığında, TR Dizin veri tabanında koro ile ilgili yazılmış olan makalelerin örneklem sayılarında koro şefi 223, müzik öğretmeni adayı 110, öğrenci 76, veli 55, koro üyesi 50, öğretmen adayı 567 olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin incelemeler sonucunda TR Dizin veri tabanında *koro* ile ilgili yazılmış makalelerin en fazla (n=4) yazıldığı yıl 2018 yılı olduğu belirlenmiştir. Bu verileri ise (n=3) makale sayısı ile 2006, 2017 ve 2021 yılları takip etmektedir. 2011, 2013, 2014, 2019 ve 2022 yılları arasında birer makale yazılırken; 2002, 2003, 2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2015, 2016, 2020 yıllarında TR Dizin veri tabanında *koro* ile ilgili hiç makale yayımlanmadığı saptanmıştır. Tebiş ve Okay (2013), keman ve viyola konulu tezleri bibliyografik analiz yöntemiyle incelemiştir. İlgili konuyu yıllar içerisinde azdan çoğalarak gittiğini ve bir artış olduğunu göstermişken bizim çalışmamızda böyle düzenli bir artıştan söz edilememektedir. Ortaya çıkan bu farklılığın çalışmaların konularındaki farklılıktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin TR Dizin veri tabanında *koro* ile ilgili yazılmış makalelerin dergilere göre dağılımı incelenmiştir. Son erişim tarihi 10.01.2023 olan ve 13 farklı derginin makale başlığında *koro* sözcüğü bulunan 18 makale incelenmiştir. Bu makaleler arasından Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Turkish Studies Social Sciences Volume ve Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi ikişer makale yayımlamışken diğer dergilerde *koro* ile ilgili birer makale yayımlandığı saptanmıştır. Dergilerin bağlı olduğu kuruluşlar incelendiğinde *koro* konulu makalelerde yoğunluğu üniversitelere bağlı dergilerin oluşturduğu belirlenmiştir. Özdemir ve Alpaydın (2018: 20), *Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Yayıncılık: Üniversite dergilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi* isimli çalışmada üniversite dergilerinin gerekli sayıda hakeme ulaşabildiğini ve bu durumun kaliteyi artırdığını belirtmiştir. Bu bulgu araştırmaya konu olmuş çalışmaların üniversite dergilerini neden tercih ettiklerine yönelik bir sonuç ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında katılımcıların daha kaliteli olduğu düşüncesi ile üniversite dergilerini tercih ettikleri düşünülmektedir.

Yapılan araştırma kapsamında *koro* ile ilgili yazılan makaleler içinde en fazla kaynakça yazılan çalışmanın (n=54) ile “Müzik Öğretmen Adaylarının ‘Koro’ Kavramına Yönelik Bilişsel Yapıları” adlı makale olduğu saptanmıştır. Bu sayıya en yakın kaynakça sayısının ise (n=32) ile “Covid-19 Pandemi Sürecinde Video Tabanlı Öz-Düzenlemeli Koro Yönetimi Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri” adlı makale olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkisi”, “İzmir’deki Türk Sanat Müziği Amatör Korolarına Katılma Dinamikleri ve İnsan İlişkileri” ve “Türkiye’deki Koro Şenlik/Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi” adlı makale ve derlemelerin de altışar kaynakça ile en az kaynakça yazan çalışmalar olduğu saptanmıştır. Önal (2017) “Bildirilerin Bibliyometrik Profili: IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu” isimli çalışmada 100 adet bildiriye incelemiş bu bildirilerin kaynakçalarında (n=32), (n=39) ve (n=53) adet kaynakçanın birer adet kullanıldığı görülmüştür. Bu çalışmada bildirilerde ortalama (\bar{x} = 11,6) kaynakça kullanıldığı bizim çalışmamızda ise ortalama (\bar{x} = 16,56) kaynakça kullanıldığı görülmüştür. Ortaya çıkan bu farklılığın makalelerde bildirilere göre daha çok atıfta bulunulması sonucunu ortaya çıkartmıştır. Bunun nedeninin makalelerin daha farklı bir akademik kaynak olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarında, TR Dizin veri tabanında 2002-2022 yılları arasında yayımlanmış olan *koro* konusunda yazılmış makalelerin konularını oluşturan temalara baktığımızda en çok Eğitim teması (n=6), Kültürel konular teması (n=4) ve Çocuk teması (n=3) işlenmiştir. Önal (2017: 1085) çalışmada en çok işlenen temalar olarak müzik dersleri temasını işleyen 34 çalışma müzik eğitim ve öğretim temasını işleyen ise 23 çalışma yer aldığını

söylenebilir. Bu iki çalışma arasında benzer şekilde eğitim temalarının en yüksek frekansa sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmaların bu açıdan benzerlik gösterdiği ortaya çıkmaktadır.

Araştırmada, frekansı en yüksek olan anahtar kelimenin (n=8) ile *koro* olduğu görülmüştür. Bu sıralamayı frekans sayısı (n=4) ile *koro eğitimi* ve *müzik* kelimeleri, frekans sayısı (n=3) ile *müzik eğitimi*, frekans sayısı (n=2) ile *kentleşme*, *sosyalleşme* ve *yalnızlık* kelimeleri takip ederken, diğer kelimelerin birer kez kullanıldığı belirlenmiştir.

Çalışmada TR Dizin veri tabanında koro ile ilgili yazılmış makalelerin büyük bölümünün (%44,44) durum çalışması tekniği ile yapıldığı görülmektedir. McMillian (2000)'a göre durum çalışmaları bir veya birden fazla olayın, ortam, program, sosyal grup ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntemdir. "Durum çalışmasının amaçlarından bahsederken bilimsel araştırmalarda oluşan olayları meydana getiren ayrıntıları tanımlamak, bir olayla ilgili yapılan açıklamaları geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek gibi başlıklardan bahsetmek mümkündür" (Gall, Borg ve Gall, 1996). Koro konusu yer alan çalışmalarda mevcut durumu ortaya koymak amacıyla yapıldığı için bu yöntemin daha çok tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Yapılan araştırmada, TR Dizin veri tabanında koro ile ilgili yazılmış olan makalelerin toplam örneklem sayısının (n=596) olduğu görülmektedir. En fazla örneklem sayısı (n=223) ile koro şefine aittir.

Ersoydan ve Karakelle'nin (2014: 49) *Türkiye'deki Koro Şeflerinin Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik Davranışlarının İncelenmesi* isimli araştırmasında Türkiye'deki koro şeflerinin dönüşümcü ve etkileşimci liderlik davranışlarını benimsediklerini söylemektedir. Koro şeflerinin dönüşümcü liderlik davranışları göstermesi, korolara katılan bireylerin dönüşmesine ve giderek toplumların gelişmesine katkı sağlamaktadır.

İnsanların toplum içinde yer edinebilmeleri için sağlıklı bir kişilik oluşturabilmeleri gerekir. Bu oluşum sürecinde saygı görmek, önemsenmek, yeterli olabilmek, yargılanmamak, ayrıştırılmamak gibi birçok etken önemli rol oynar. Her insan bu sağlıklı çerçevede içerisinde kişilik oluşturma şansına sahip olmayabilir. Bu noktada ideolojisinde ve ana temasında bu noktaları önemseyerek taşıyan oluşumların içinde bulunmak önemlidir.

Koro bünyesinde bulunan herkesin aynı değer ve eşit şartlarda olduğu demokratik bir topluluktur. Paylaşım, birbirini destekleyen, saygı gören ve gösteren bu topluluk paylaştığı ideolojiyle birçok insanı olumlu anlamda etkileyebilecek güçtedir. Sağladığı özgüven ve farkındalıkla kendini ifade edebilen bireyler yetiştirir ve böylelikle toplumsal bir iyileştirme ve kendi sesinden korkmayan insan profili oluşturur. Koro şefi bu koro eğitimi sürecini yürüten, birliği sağlayan ve yöneten kişidir. Koro şefi sayısının fazla olması koronun fazla olması ve daha fazla korist yetişmesi demektir. Bu durum, içinde bulunulan toplumda çok seslilik sağlanmasını ve sağlıklı bir toplum oluşturmak adına adımlar atılmasını sağlar.

ÖNERİLER

Bu araştırma TR Dizin veri tabanında yer alan koro konulu çalışmaları incelemiştir. Konunun geliştirilmesi için uluslararası veri tabanında da araştırılması önerilmektedir. Bu çalışmada koro ile ilgili makaleler taranmıştır, yapılacak araştırmaların diğer bilimsel yayınları da (tezler ve kitaplar) kapsayan çalışmalar yapması önerilmektedir. Yapılan araştırmada koro konusu ile ilgili 18 makaleye rastlanmıştır. Belirlenen zaman aralığı 20 yıl olmasına rağmen (n=18) bu makale sayısının yeterli olmadığı düşünülmektedir. Araştırmacıların bu konu ile

ilgili daha çok çalışma yapması önerilmektedir. Koro konulu makalelerin araştırma deseni açısından durum çalışmasında yoğunlaştığı bazı çalışmaların yöntem açıklama konusunda eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Bu konunun dikkate alınması önerilmektedir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akçay, Ş. Ö. & Erden, E. (2020). Türkiye’de müzik beğenisi üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi. *Sanat Dergisi*, (36), 117–134, <https://doi.org/10.47571/ataunigsfd.763079>.
- Al, U. & Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisinin bibliyotektik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (2). 142-163.
- Al, U. & Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi kütüphanecilik bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5 (1), 19-47. Erişim adresi: <https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/497>
- Apaydımlı, K. (2014). Türkiye’de koro alanında yazılmış lisansüstü tezlere bir bakış. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 61–66.
- Arıca, E. (2017). Türkiye’de keman pedagojisi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Hacettepe University Journal of Education*, 32(2), 327–342, doi: 10.16986/HUJE.2016018529.
- Atilla B. & Akyürek R. (2020). Examination of postgraduate theses on string instruments in Turkey. *Educational Research and Reviews*, 15(9), 581–586.
- Belge, O. (2021). Türkiye’de armoni üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(87), 209–219.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Corbin, J., ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (3rd Ed.)*. Thousand Oaks, Ca: Sage.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi yönetim ve teknikleri (2.baskı)*, Ankara: Yurt renkleri
- Çevik, S. (2013). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Müzik eğitimi yayınları
- Demirbatır, R. E. (2001). Yaylı çalgılar yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV(1), 143–150.
- Doğanay, E. (2008). *Koro eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Egüz, S. (1981). *Koro Eğitimi ve Yönetimi*, Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Ekici, T. (2008). *Müzik öğretmeni yetiştirmede, bireysel ses eğitimi dersine yönelik bir program geliştirme çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi,) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ersoydan, Y. & Karakelle, S. (2014). Türkiye’deki koro şeflerinin dönüşümcü ve etkileşimci liderlik davranışlarının incelenmesi. *Art-e Sanat Dergisi*, 7(13), 31-52.

- Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (1996). *Educational research: An introduction (6th. Ed.)*. UK.: Longman Publishing.
- Geboloğlu, B. (2020). Türkiye’de Klasik Türk Müziği bestecileri ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 65(Ocak), 19–30. <https://doi.org/10.7816/idil-09-65-03>.
- Gereken, S. E. (2020). Bağlama/saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (17), 391-411.
- Gürler, D. A. (2020). Grup piyano eğitimi alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *Ekev Akademi Dergisi*, 83(24), 165–184.
- Kaptanoğlu, E., & Çanakçı, P. (2015). Türkiye’de vokal müzikte piyano eşlik alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 198–206. <https://doi.org/10.17755/esosder.20305>.
- Karkın, A. M. (2011). Müzik bilimleri alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143–149.
- Kazancıoğlu, M. A. (2008). *Şan eğitiminin bariton sese etkisinin akustik ve larengostroboskopik olarak incelenmesi, doğru ses elde edebilmek için egzersiz önerileri*. (Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Kösreli, S. (2020). Türkiye’de ses eğitimi alanında yazılmış lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5), 3651–3668. <https://doi.org/10.15869/itobiad.708104>.
- Li, K., Weng, L., & Wang, X. (2021). The state of music therapy studies in the past 20 years: a bibliometric analysis. *Frontiers in psychology*, 12, 697726.
- McMillan, J. H. (2000). *Fundamentals for the consumer*. Educational Research, NY: Addison Wesley Longman, USA.
- Onur, G., Önder, M., & Kaleli, S. Y. (2021). Müzik eğitiminde bireysel çalgılara yönelik yapılmış olan lisansüstü çalışmaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *International Journal of Eurasia Social Scienc.* 12 (45) 809-826.
- Önal, G. F. (2017). Bildirilerin bibliyometrik profili: IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1079-1097.
- Önal, H. (2018). Bağlama konulu tezlerin bibliyometrik analizi (1995-2017). *Social Sciences Studies Journal*, 4(19), 2111–2120. https://doi.org/10.5005/jp/books/12912_27.
- Önder, G. C. (2013). Flüt eğitiminde nefes tekniği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 153-163.
- Özdemir, A. N., & Alpaydın, Y. (2018). Yükseköğretim kurumlarında akademik yayıncılık: Üniversite dergilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(1), 9-22.
- Sarıçiftçi, A. Ö. (2001). *Toplu ses eğitiminde entonasyon sorunu ve çözümünde uygulanacak yöntemler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sezikli, U. (2007). *Abdülkâdir Merâgî ve Câmîu'l-Elhân'ı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Shakespeare, W. (1898). *The Art of Singing* Londra, 11-15, 22.
- Sonsel, Ö. B. (2018). Türkiye’de viyola alanında yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 340–359. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.403244>.
- Soycan, M. (2021). Türkiye’de 2010-2020 yılları arasında yapılan flüt konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi: İçerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 2153–2187.
- Şengün, E. & Gerekten, S. E. (2023). Klasik gitar öğretimine dönük hazırlanmış makaleler üzerine bir açıklamalı bibliyografya (2012-2022). *Eurasian Journal of Music and Dance*, (22), 1-19. DOI: 10.31722/ejmd.1283579.
- Tebiş, C. & Okay, H. H. (2013). Türkiye’de müzik sanatı ve eğitiminde keman ve viyola konulu lisansüstü tezlerin konu ve yöntem olarak incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 2(2). 11-20.
- Toptaş, B. (2013). Türkiye’de piyano üzerine yapılmış lisansüstü çalışmalar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(3), 715–728.
- Toptaş, B. & Güler, E. (2022). Güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri üzerine yapılan lisansüstü tezler. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(91), 245-258.
- Turhal, E., & Varış, Y. (2022). Türkiye’de müzik ve değerler eğitimi konularında yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Online Journal Of Music Sciences*, 7(2), 264-283.
- Uçar, A. (1993). Genel müzik eğitiminde ve genel müzik eğitimcisi yetiştirmede müzik türlerinin yeri. 1. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Trabzon.
- Uçar, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum (3.)*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uslu, M. (2009). *Cumhuriyet’in ilanından günümüze Türkiye’de müzik eğitimi üzerine bir çalışma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Watch, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. Erişim adresi: <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/handle/20.500.12413/2989>.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.